

**Csikvári F. András:**

## **Energiapolitikánkról röviden**

### **Olaj**

Nyersolaj behozatalunk un. ural típusú olaj, ezt tudja feldolgozni Százhalombatta. A behozatal nagyobb része orosz import a Barátság kőolaj vezetéken keresztül. Hozunk be Kazahsztánból és Irakból is olajat és a horvátoktól is. (Rendre 59 - 20 - 8 - 8% a Technológiai és Ipari Minisztérium adatai szerint.<sup>1</sup>)

Egy ideig felmerült, hogy Százhalombattán költséges átalakításokat kellene végrehajtani, hogy ne csak az ural típusú olajat tudja feldolgozni. Ma az a szakmai vélemény, hogy erre nincs szükség, Magyarország marad az ural típusú olajnál, még ha az orosz importról teljesen le is kellene mondani. Az orosz olaj kiesése óriási káoszt idézne elő, rövid idő alatt pótolhatatlan lenne, bármely okból is esne ki.

Pillanatnyilag ez stratégiai fenyegettsége hazánknak. 2024-ig van szerződésünk az oroszokkal, bízni lehet az új szerződés megkötésében (és hogy senki nem robbantja fel a vezetékét.)

Szankciók: Az első EU-s szankciós csomag nem érintette Magyarországot, mert a csövön szállított olajra nem vonatkozott. A csomag megemelte Európában az olaj árát, a MOL óriási plusz összegeket (egyes adatok szerint 620 milliárd forintot, az extraprofit adó levonása után) keresett a helyzeten. Ugyanis a MOL – miközben olcsón kapta az orosz olajat – a szankciók miatt megemelkedett európai olajárakat alkalmazta. A magyar fogyasztók tehát nem jártak jól az olcsó olajjal, az a MOL extraprofitját gazdagította. A kormányzat a fogyasztók helyett a MOL-hoz juttatott több száz milliárdnyi extraprofit mellett további legalább száz milliárdot tett zsebre a szankciók miatt olcsóbbá vált orosz olajjal.<sup>2</sup> Az olajon kerestünk, de ezt a magyar kutaknál nem vettük figyelembe, de különösen nem a finomított termékek külföldi eladásánál.

Magyarországot a gáz és a villanyáram beszerzésén keresztül óriási veszteség érte 2022-ben. A kormány az olajon a MOL-on keresztül csinált nyereséget visszajuttatta a gáz és áram beszerzés mérséklésére és rezsicsökkentésre.

A fogyasztók tehát máshol jártak jól. Miközben a beszerzések költsége 2021-ben 7, 2022-ben 17, 2023-ban 9 milliárd euró volt, a költségvetésnek 2021-ben 656, 2022-ben 1400, 2023-ban 917 milliárd forintot kellett felhasználnia az un. rezsicsökkentésre.<sup>3</sup>

Szállítási költségek: először a horvátok emelték a csővezeték tranzitdíját, nemrégiben pedig az ukránok. A horvát emelést nagyon barátságtalan lépésnek tartotta a magyar kormány, tárgyalások kezdődtek egy méltányos megállapodás kedvéért. Az ukrán emelés sem esett jól, de megértőleg fogadta és kommentálta a miniszterelnökünk. (A jelenlegi tranzitdíj 2,88 USD/hordó. Nem tudjuk pontosan, hogy mennyiért vesszük az oroszoktól a nyersolajat, de ha 60 USD/hordó nagyságrendbe esik, akkor a tranzitdíj az 5% körüli tartományban van.<sup>4</sup>)

Magyarországot jelenleg nem sújtja szankció, csak annyiban, hogy nem kereskedhet már külföldön az orosz olajjal és az abból finomított termékekkel. Az EU második szankciós csomagja, az un. ársapka, sem sújtja közvetlenül Magyarországot. Az ársapka, ami után nem vehet orosz olajat nyugati vállalat illetve nem is szállítmányozhat, az 60 USD/hordó.

<sup>1</sup> [https://tavho.org/uploads/minositett\\_partnerprogram/2022/Technol%C3%B3giai%20%C3%A9s%20Ipari%20Miniszt%C3%A9rium%20-%20Dr.%20B%C3%A9res%20Zsuzsa.pdf](https://tavho.org/uploads/minositett_partnerprogram/2022/Technol%C3%B3giai%20%C3%A9s%20Ipari%20Miniszt%C3%A9rium%20-%20Dr.%20B%C3%A9res%20Zsuzsa.pdf)

<sup>2</sup> <https://index.hu/gazdasag/2023/03/06/olajimport-oroszorszag-europai-unio-magyarorszag-mol/>

<sup>3</sup> Nagy Márton miniszter úr által közölt adatok az egeri Közgazdasági Vándorgyűlésen.

<sup>4</sup> Nem tárgya az írásnak az inflációval való foglalkozás, de látszik, hogy a tranzitdíj emelés nem igazán oka az infláció esetleges emelkedésének. Sokkal jobban mozog, sajnos jelenleg felfelé, az olaj ára és ráadásul erősen romlik az USD/HUF átváltási arány.

## Földgáz

Az ország fogyasztása visszaesett a rezsisökkentés módosítása után. 10,5 bcm-ről (milliárd köbméter) körülbelül 9 bcm-re. Az orosz gáz kiváltása nagyon nehézkesen megy, jelenleg is az importunk nagy része orosz. Sikerült egy török megállapodást kötnünk 100 millió köbméterre és egy azerit 350 millió köbméterre - azaz 0,1 és 0,35 bcm-re.

Fejlemény, hogy minden szomszédos országgal van kétirányú gáz-összeköttetésünk már, tehát akár északi kikötőkből is tudnánk LNG- t importálni.

Számunkra nagy enyhülést hozna, ha a románok végre valóban megkezdhenék a Fekete-tengeri gázmező kitermelését, ami most már több, mint 10 éve húzódik.

Valódi enyhülés az olaj és gáz fronton is természetesen akkor következhetne be, ha véget érne az ukrán - orosz háború és visszatérhetnének a normális kereskedéshez.

## Elektromos energia

Áramból is folyamatos importra szorulunk, a legnehezebb csúcs pillanatokban az import eléri a 40%-ot. Egyrészt szeretnénk a saját termelésünket is növelni, másrészt az ellátást biztonságosabbá tenni.

Mindkét irányban történtek lépések, egyrészt erőteljesen növekszik a megújuló energia-termelésünk, másrészt új alaperőművekkel is számolunk. Paks II. elkészülte már 2030 előtt nem várható. Muszáj lesz gáztüzelésű erőműveket építeni, amelyek gyorsan fel tudnak lépni a hálózatra, amikor egy nagyobb szélcsend van, vagy leárnyékolódik a napsugárzás. Ugyanebből a megfontolásból értelme van távoli pontokat összekötni. A románok most terveznek egy olyan távvezetékét, ami az általuk termelt zöld áramot hozná el a magyar határra.

Az ellátást biztonságosabbá tenné, ha tudnánk tárolni az elektromos energiát. Nagy léptékben egyelőre csak az a megoldás jön szóba, hogy amikor felesleges energiánk van, akkor nagy mennyiségű vizet felszivattyúznak egy hegyi tárolóba és amikor szükség van áramra, akkor turbinákon keresztül visszaeresztik a vizet. Körülbelül 40 évvel ezelőtt elkészült egy ilyen terv, visegrádi tározóval. Véleményem az, hogy szerencsére csak terv maradt. Most folyik a vizsgálat és tervezés egy esetleges tározóval a Mátrában. (Ezt se bánám, ha csak terv maradna. Magyarország kicsi (és szép), a magassági különbségek is kicsik. Bízok benne, hogy lesz áttörés más tárolási módokkal, a közeljövőben elsősorban az akkumulátor technológiára számítok.)

\*

Átnéztem több minisztériumi szakmai anyagot, világos, hogy tisztán látják a helyzetet és megpróbálnak minden alternatívának utánamenni. Ami ezekben az anyagokban nem hangsúlyos, az a fogyasztás tudatos csökkentése. Nagy potenciál van a házak hőszigetelésében, és a ma még kicsit futurisztikusan hangzó okos mérőrendszerekben. Csak például: a lakásom okos villanyórája kapcsolatban állva az elektromos szolgáltatóval, jelezné nekem, hogy most csúcspozitív van a hálózaton, kapcsoljak le valamit, ha lehet.

Nem hallgathatok el azonban két dolgot: az egyik, hogy folyamatosan átszerveződnek, újra neveződnek a minisztériumok, emiatt a megkezdett munka máshol, más irányítás alatt folyik. Számomra, mint kívülállónak ez szinte követhetetlen. Nyilvánvaló, hogy nem segíti a szakmai munkát.

A másik, ahogy a politika rátelepszik ezekre a szakmai területekre. Csak a legutolsó esetet hozom szóba, hogy érthető legyen. Az esztergomi frakcióülésen "Orbán Viktor ezután rátért arra, vajon kik Magyarország ellenfelei, akiktől meg kell védeni a magyar szuverenitást. Értékelése szerint ők a Soros-birodalom, a brüsszeli bürokrácia és a szövetségeseik." ... "és azt is meg akarják mondani nekünk, hogy honnan vásárolhatunk energiahordozókat és mennyiért"<sup>5</sup> Az idézetből kitűnik, hogy itt már

<sup>5</sup> <https://magyarnemzet.hu/belfold/2023/09/orban-viktor-nem-engedhetjuk-hogy-magyarorszag-sorsarol-kulfoldon-dontsenek>

döntések születtek és aki itt - akár szakmai alapon is - más alternatívákat kívánna keresni, az minimum a magyar szuverenitás ellenfele. Ez semelyik szakmának sem teremt könnyű légkört és nagyon könnyen vezethet súlyos tévedésekhez.

Bp, 2023.09.24.